

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

טופס סילבוס לסטודנט

המחלקה לחינוך תשע"ו 2015-16

שם הקורס: תיאוריות בסיסיות במינהל החינוך

מס' קורס: 12920017

שם המרצה: ד"ר ניצה רסקין

מטרת הקורס

קורס מבוא זה המיועד לסטודנטים במנהל החינוך מכוון לבחון ולהציג את התיאוריות והמושגים הבסיסיים בתורת מנהל החינוך ולהקנות ללומדים הבנה בסיסית ביסודות המרכזיים המרכיבים את התחום ושאלים, ברובם, ממדעי המנהל והארגון. הסטודנטים ייחשפו לתיאוריות מרכזיות שעיצבו את תחום מנהל החינוך, תוך התמקדות ביישומם בארגון הבית ספרי. תשומת לב תינתן לייחודיותו של הארגון הבית ספרי.

דרישות הקורס

- קריאה שוטפת של חומר הקריאה כמפורט ברשימה הביבליוגרפית
- עמידה בעבודה בקורס.

תוכנית הקורס ורשימת פרטי הקריאה

1. תיאוריה ארגונית במבט היסטורי
2. המבנה הארגוני של בית הספר
3. תרבות ואקלים בארגון החינוכי
4. פוליטיקה, כוח ומיקרו-פוליטיקה
5. הסביבה החיצונית של בית הספר

תיאוריה ארגונית במבט היסטורי

תיאוריה כמושג מדעי, תיאוריה ומחקר, תיאורית הניהול המדעי, תיאורית יחסי האנוש, תיאוריה Y/X, גישת מדעי החברה

אופלטקה, י. (2007). יסודות מנהל החינוך. חיפה: פרדס הוצאה לאור (פרק ראשון).

גזיאל ח'. (1990). מחשבה מנהלית בת זמננו. תל אביב: רמות, עמ' 111-129.

מבנה ארגוני של בתי ספר

הגדרות של מבנה ארגוני, מודל הבירוקרטיה של ובר, המבנה המשותף בבית הספר, גישת ביה"ס בעל החיבורים הרופפים, גודל בית הספר.

אופלטקה, י. (2007). יסודות מנהל החינוך. חיפה: פרדס הוצאה לאור (פרק שני)

הנסון מ'. (2002). ניהול עצמי בבתי הספר ורפורמות בחינוך בארצות הברית וספרד. אצל, אפרים בן ברוך ושרה גורי רוזנבליט (עורכים). אתגרים בניהול בית ספר. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, ע' 313-328.

תרבות ואקלים בית ספרי

תרבות ארגונית, אקלים ארגוני, המחקר על תרבות בית הספר, תרבות של אמון בבית הספר
אופלטקה, יי. (2007). יסודות מנהל החינוך. חיפה: פרדס הוצאה לאור (פרק שלישי).

Van Houtte, M. (2005). Climate or culture? A plea for conceptual clarity in school effectiveness research. *School Effectiveness and School Improvement*, 16(1), 71-89.

כוח ופוליטיקה בארגון החינוכי

מקורות הסמכות, מקורות הכוח, שימוש בכוח בניהול בית הספר, מיקרו פוליטיקה של בית
הספר, המשגות אלטרנטיביות למושג כוח

מקאניק, ד'. (1987). "מקור כוחם של שותפים זוטרים בארגונים מורכבים". בתוך, אלבוים-
דרור, ר', (עורכת) שם, עמ' 409-419.

אופלטקה, יי. (2007). יסודות מנהל החינוך. חיפה: פרדס הוצאה לאור (פרק רביעי).

הסביבה החיצונית של בית הספר

המשגות של סביבות ארגוניות, גישת המערכות הפתוחות, אלמנטים של מערכת חברתית, גישות
להמשגת הסביבה (מידע, התלות במשאבים, ההתניות), הגישה המוסדית.

אופלטקה, יי. (2007). יסודות מנהל החינוך. חיפה: פרדס הוצאה לאור (פרק חמישי)

רוזנבלט זהבה ופלד דניאל. (2003). אקלים אתי ומעורבות הורים בבית הספר. עיונים במנהל
ובארגון החינוך, 27, 177-204.

אופלטקה, יי. (2002). תפיסות והתנהגויות שיווקיות של מנהלי בתי ספר בעיר תל אביב. עיונים
במינהל ובארגון החינוך, 26, 93-121.

Student's Syllabus

Department of Education 2010-11

Course Name: Basic Theories in Educational Administration

Number: 12920017

Lecture: Dr. Guy Roth

The purpose of the course

The course aims to discuss and display basic theories and models developed in the field of educational administration, many of them borrowed from other disciplines, including management and organizational studies. The students will be exposed to the central models and theories that have shaped the field of educational administration. A special attention is given to the unique aspects of the school as an organization, which in turn, make it necessary to develop particular models to this kind of organization.

Student's tasks

- Ongoing reading of the syllabus.
- Final exam

The course content

1. Historical overview of organizational theories.
2. The organizational structure of the school.
3. School culture and school effectiveness.
4. Politics, power and micropolitics.
5. The external environment of the school.

אופלטקה, י'. (2007). יסודות מנהל החינוך. חיפה: פרדס הוצאה לאור (פרקים, 1, 2, 3, 4, 5).

גזיאל ח'. (1990). מחשבה מנהלית בת זמננו. תל אביב: רמות, עמ' 111-129.
הנסון מ'. (2002). ניהול עצמי בבתי הספר ורפורמות בחינוך בארצות הברית וספרד. אצל, אפרים בן ברוך ושרה גורי רוזנבליט (עורכים). אתגרים בניהול בית ספר. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, ע' 313-328.

Van Houtte, M. (2005). Climate or culture? A plea for conceptual clarity in school effectiveness research. *School Effectiveness and School Improvement*, 16(1), 71-89.

מקאניק, ד'. (1987). "מקור כוחם של שותפים זוטרים בארגונים מורכבים". בתוך, אלבוים-דרור, ר', (עורכת) שם, עמ' 409-419.

רוזנבלט זהבה ופלד דניאל. (2003). אקלים אתי ומעורבות הורים בבית הספר. עיונים במנהל ובארגון החינוך, 27, 177-204.

אופלטקה, י'. (2002). תפיסות והתנהגויות שיווקיות של מנהלי בתי ספר בעיר תל אביב. עיונים במינהל ובארגון החינוך, 26, 93-121.